

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravljenje je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Stev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za $\frac{1}{2}$ leta 90 Din, za $\frac{1}{4}$ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETÖ IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 3. julija 1926.

Telefon št. 552.

STEV. 76.

VI. Ljubljanski veliki semenj.

Že teden dni je Ljubljana v živahnejšem razpoloženju. Ne samo na sejnišču in njega neposredni okolici, ampak tudi po ljubljanskih ulicah, kavarneh in restavracijah, povsod zapaziš nenavadno živahnost. Kakor da je spremenila Ljubljana te dni svoje filistrsko lice in postala kar čez noč pravi trgovski emporij.

Zivahnejše vrvenje po ulicah, predvsem intenzivnejši avtomobilni promet, tuje, mnogo trgovcev in trgovskih zastopnikov zlasti iz Avstrije, Julijske Krajine, Grške, da ne omenimo številnih udeležencev iz vseh predelov naše države, so prinesli v Ljubljano novo življenje. Ako se je že pred otvoritvijo, pri obilnih prijavah izkazalo, da je bila bojanzen, da se semenj letos zbog težke gospodarske krize ne bo obnesel, se je kmalu po otvoritvi, že prve dni semenja moral vsakdo prepričati, da je naš semenj podal nov dokaz, da ostane v našem gospodarskem življenju stalna institucija, ker je razmahu naše podjetnosti, naši produkciji, poletu naše trgovine, neobhodno potreben.

Smotreni domači producenti so prisli do spoznanja, da je velesemenj najugodnejše tržišče za navezanje trgovskih stikov najboljše sredstvo. Domuča pohištvena industrija, katero smo prej pogrešali, je letos precej dobro zastopana in ne bo odrezala slabu. Nekatere garniture, kakor spalne sobe, jedilnice i. dr. so že večkrat prodane. Naj služi to v bodrilu vsem onim, ki so v stanu izdelati kvalitativno blago, a se niso do danes še upali pokazati svojih izdelkov na semenju.

Zadovoljivo oddaja tudi čevljarska stroka, ščetarska, košarska in klobučarska.

V prirojeni jim skromnosti se naši obrtniki tudi to pot niso udeležili velesejma v onem številu kakor bi bilo to pričakovati tako z ozirom na številnost domačega obrtništva, še bolj pa z ozirom na dejstvo, da pomeni udeležba na ljubljanskem semnju za vsakega obrtnika dobičkanosno investicijo.

Večje zaključke med industrijom je zlasti beležiti glede svinca, avtomobilov, strojev za obdelovanje lesa, kemičnih proizvodov. Grki iz Soluna se zanimajo za les in opeko, pa tudi za perilo (moške srajce i. dr.).

Obisk semnja je zadovoljiv. V nedeljo je obiskalo semenj okoli 10.000, v pondeljek 10.000, a v torek 15.000 ljudi, največ posetnikov se pričakuje za nedeljo. Seveda je med posetniki dobršen del radovednežev, toda tudi dajo semenju svoj obolus, kajti vsako pride na svoj račun. Več kakor vsoko leto prej se je udeležilo letošnjega semenja zelo veliko število prodajalcev najrazličnejših igrač, ekspresnih čistil, novih pripomočkov za kuhanje in drugih zanimivosti, ki vlečejo vsakega. Značilno je, da je češki trgovec s patentiranimi žogami, ki so se kaj kmalu razširile po celiem semenju, prodal samo prve dni za 35.000 Din žog.

Tudi inozemstvo se je pripralo o važnosti ljubljanskega semenja in je letos izredno dobro zastopano. Pričakovati je, da bo letošnje ugodno razpoloženje, živahni razvoj kupčijskih poslov in stalno naraščanje posetnikov privabilo za prihodnje leto še večje število inozemskih tvrdk, ki se morajo prepričati, da nudi ljubljanski semenj najugodnejše tržišče za ves Balkan.

* * *

Minister dr. Ninčić je s tem nehoti izdal, kako zelo neprijetna mu je resolucija zbornic, obenem pa je s tem tudi pokazal, kako malo se je pri sklepanju nettunskih pogodb in konvencij oziralo na zahteve gospodarskih krogov, ker se celo sedaj svarila teh krogov tako bagatelizirajo. Minister Ninčić si ni očvidno svest težkih gospodarskih posledic, ki jih bodo imele pogodbe, ako se ratificirajo brez vsakih izpreamemb. Zbornice niso za ministra dr. Ninčića narod! Mar predstavlajo interes našega naroda oni inozemski bankirji, tovarnarji, trgovci in tisoči delavcev, katerim odpira minister dr. Ninčić z nettunskimi pogodbami pot v Jugoslavijo? Ali ni še pri nas dovolj brezposelnosti in mizerije?

Ratifikacija nettunskih konvencij se je odgodila za nekaj mesecev. Za odgoditev je bil brez dvoma meroden tudi glas zbornic, izrazen v zgoraj navedeni resoluciji! V eminentnem interesu celokupnega našega gospodarstva bi bilo želeti, da se pred ratifikacijo konvencij zaslisi tudi mnenje strokovnjakov iz gospodarskih krogov in da si vlada ne nakoplije one velike odgovornosti, ki jo bo sicer morala prevzeti za katastrofalne posledice, katere morajo neminovno izvzeti konvencije, ako jih bo skupščina ratificirala brez vsakih izpreamemb!

TRGOVCI! Razpečavajte v svojih trgovinah srečke loterije Društva »Trgovske akademije«. Srečke dobite pri svojem gremiju.

Italijanski ukrepi za povzdigo narodnega gospodarstva.

Italijanski ministrski svet je na svoji seji dne 30. pr. m. po proučitvi gospodarskega položaja sklenil uvesti celo vrsto mer, s katerimi bi se naj pomnožila producija, znižali režijski stroški in s tem tudi cene produkta. Da to doseže, je ministrski svet odobril osnutek odkola, ki določa med drugim:

Od 1. julija 1926 do 30. junija 1927 je načeloma prepovedano graditi lukusne stavbe, v prvi vrsti pa vile in izolirane gospodske hiše. Graditi se smejo le stanovanjske hiše za delavce, kmete, uradnike in za srednje sloje. Do novih odredb je od 1. julija naprej prepovedana otvoritev novih barov, slaščičarn in nočnih shajališč. Od 1. julija do nadaljnjih odredb smejo dnevni izhajati kvečjemu na 6 straneh, pri čemer juri je pa zabranjeno povečati format. Nadalje se s 1. julijem do nadaljnjih odredb delodajalcem pogloblašeni zvišati delovni čas od 8 na 9 ur. Nadalje je tudi pod gotovimi pogoji zopet dovoljeno uvažati iz inozemstva stroje in orodje carine prosto. Bencin se bo smelo odslej do preklica uporabljati samo zmešan s petrolejem.

Producirati več in trošiti manj, to je deviza sedanje italijanske gospodarske politike in ta deviza je bila tudi merodajna za izdajo gornjih ukrepov. Pri debatah o povečanju producije se je polagalo predvsem veliko važnost na podaljšanje delovnega časa od osem na devet ur. Vlada je pri tem poudarjala, da nikakor neće odvzeti delavstvu socialne pridovite — osemurnega delavnika, ampak je ta mera samo začasna, da dà tudi delavstvo svoj tribut za ozdravljenje narodnega gospodarstva. Delavske korporacije fašistov so te ukrepe odobrile ter zagotovile svojo pomoč za izvedbo ter mer z največjo disciplino.

Ker se deveta delovna ura ne bo pri mezdah računala kot nadura, ampak kot navadna delavna ura, pravi italijanski delavski list (Lavoro d'Italia), ki odobrava podaljšanje delovnega časa, da nudi s tem italijansko delavstvo zelo dragoceno pomoč za omiljenje gospodarskih težav, koje preživlja italijanski narod in da dà s tem najboljši dokaz, kako se zaveda svojih državljanovih dolžnosti.

PROŠNJE ZA KREDITE PRI NARODNI BANKI.

Prošnje, katere dobiva Narodna banka za nakazilo kreditov industrijev, so večinoma tako nepopolne, da Narodna banka pri najboljši volji ne more ničesar z njimi začeti. Prošnje, katere se vlagajo, morajo vsebovati sledeče podatke: a) o obsegu obrata; naznačiti je treba, s katero producija se podjetje bavi. V tem oziru ne zadostuje, da se navaja: »izdelujem platno«, ampak je treba tudi navesti, iz česa se to platno izdeluje. b) o letni kapaciteti podjetja, n. pr. število delavcev, število porabljenih konjskih sil itd. c) končno je treba naznačiti premoženske razmere in navesti podatke o vrednosti inventarja in investicij, o vrednosti napravne in obratne glavnice in o višini dolgov.

Sklepi Zveze trgovskih gremijev in zadrug.

Na podlagi razprav na konferenci Zveze trgovskih gremijev, ki se je vršila pred občnim zborom v Kranju, dne 26. p. m., so se storili naslednji sklepi:

1. Prihodnji občni zbor Zveze gremijev se vrši v Ptaju.

2. Sklene se obligatorna uvedba legitimacij za trgovske potnike in sicer za inozemske v smislu tozadenvih določb trgovskih pogodb, za tuzemske pa v analognem smislu z obveznim vidiranjem. Zveza ima naprositi ministra trgovine in industrije, da izdela tozadevne enotne predpise za celo državo.

3. V zadevi neprilik, ki nastanejo trgovcem vsled naknadnega uterjavaanja carinskih pristojbin radi pogreškov pri carinjenju se sklene intervenirati pri generalni direkciji carin. Obenem se sklene ponovno intervenirati tam v zadevi hitrejšega carinjenja poštnih paketov in poslovanja carinskega biroja ter pravilnejše klasifikacije blaga pri carinjenju ter točnejšega poslovanja od strani carinskih uradov, da se sedanje reklamacije in pritožbe radi nepravilnega carinjenja reducirajo na minimum.

4. Pri ministrstvu pošte in brzojava se sklene intervenirati radi uvedbe večjega formata poštnih dopisnic, izmenjave železne telefonske zice, razširjenja inozemskega telefonskega prometa in znižanja telefonskih pristojbin.

5. Pri ministrstvu trgovine in industrije, kakor tudi pri Upravi Narodne banke se sklene intervenirati, da se trgovskim tvrdkam v Sloveniji omogočijo direktni krediti pri Narodni banki v obsegu, ki je potreben za našo konkurenčnost v eksportnem in importnem prometu.

6. Sklene se predložiti ministru finanči zahteva za izpreamembu zakona o kaldrmini v tem smislu, da bi se pri posameznih carinarnicah iz naslova kaldrmine nabrali denar nakazoval brez posebnih prošenj direktno občini na sedežu carinarnice za vzdrževanje in tlakovanje dovoznih cest k carinarnici.

7. Sklene se dejstovati pri tarifnom odboru na to, da se pri oddaji blaga upelje enaki stojnine prosti ležarinski rok, kakor pri predaji blaga.

8. Slovenskim članom odbora za proučevanje zakona o carinski tarifi ima Zveza dostaviti predloge za izpreamembu carinske tarife s prošnjo, da jih pri definitivni redakciji zakona upoštevajo.

9. Zveznemu načelstvu se nalaga, da prouči vprašanje ukinitve davčnih potrdil ter da predloži tozadenvno potročilo prihodnji seji širšega odbora.

10. Z ozirom na pritožbo nad previsoko provizijo za nabavo deviz se sklene posredovati pri društvu denarnih zavodov, da se tozadenvi stroški znižajo, obenem se sklene, da ima Zveza posredovati pri Narodni banki, da se termin za obračun eksportnih deviz preloži od pol 11. na 12. uro.

11. Zvezni pisarni se nalaga, da posreduje pri resortnih ministrstvih, da sa čimprej uvede izenačenje kaledarja za celo državo, ker sedanje stanje zelo ovira poslovne kroge.

12. Sklene se, da posreduje Zveza pri ministrstvu za notranje zadeve, za trgovino in industrijo ter za socijalno politiko, da se izdejstvuje enotno

ureditev delavnega časa in praznovanja praznikov.

13. Nujno potrebna je zopetna uvedba reekspedicije za trgovsko poslovanje, posebno v interesu naše izvozne trgovine. Zato se nalaga Zvezni pisarni, da posreduje pri ministru saobračaja, da se podeli pravica reekspedicije z direktnimi tarifami tvrdkam, ki imajo lastne industrijske tire, kakor tudi javnim skladisčem.

14. Pri gradbeni direkciji se sklene intervenirati, da se koladvacijsko postopanje pospeši.

15. Zveza ima posredovati pri velikih županih, da se ob priliki prošenj in raznih cerkvenih prireditv prepoche prodajanje sejmarskega in kramarskega blaga na stojnicah okrog cerkev, ako na ta dan ne pade kramarski sejem.

16. Odbor Zveze gremijev se poblašča, da prouči vprašanje premembre Zveznih pravil in stavi tozadevne vzbudljive poteze na zgodljivem občnem zboru, ki se ima sklicati meseca novembra t. l., odnosno da izdejstvuje oblastveno odobritev izpremenjenih pravil na podlagi pismenega pristanka potrebne večine Zveznih delegatov.

češkoslovaška trgovska bilanca.

Državni statistični urad priobčuje pravkar številke o uvozu v maju. Znašal je — brez tranzita — 484.000 ton in 76.500 kosov v vrednosti 1.079 milijonov čeških krov napram 397.000 ton in 89.000 kosov v vrednosti 1174 milijonov čeških krov v maju 1.1925. Od januarja do inkl. maja je znašal ves uvoz 2.391.000 ton, 512.400 kosov, 6179 milijonov čeških krov; lani pa: 2.067.000 ton, 440.000 kosov, 6636 milijonov čeških krov. Ker je znašal izvoz v maju 803.000 ton in 626.500 kosov v vrednosti 1219 milijonov, je bila trgovska bilanca v maju za 140 milijonov čeških krov aktivna, v lanskem maju pa za 153 milijonov Kč. Glavne dejavnosti, ki so poslale v maju blago v Češkoslovaško, so bile po vrednosti blaga sledeče (v %):

	Maj 1926	Maj 1925
Nemčija	20.47	37.96
Poljska	6.08	4.32
Ogrska	5.93	4.77
Avstrija	5.72	7.58
Vel. Britanija	5.08	3.41
Francija	4.38	4.72
U. S. A.	4.32	4.06
Rumunija	4.31	2.14
Jugoslavija	3.48	2.83
Nizozemska	3.45	3.30
Italija	2.75	7.62
Švica	1.70	1.86
Belgia	1.32	1.18
Rusija	0.32	0.15
Egipt	0.10	0.03
Druge	30.49	14.07

Dospelost nekaterih periodičnih taksov.

(Opozoritev Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

1. Od kuponov ali dividend kakor tudi od tantijem se plačuje 1% taksa v 15 dneh po odobritvi bilance (tarifna postavka 10, pripomba 5).

2. Do dne 15. julija t. l. morajo delniške družbe predložiti davčnemu uradu seznamek otvorenih ali tekočih računov v minulem polletju in plačati odpadajočo takso v kolikih, ki se prilepijo na seznamek (tarifna postavka 37).

3. Od dopolnilne prenosne takse v letnem iznosu nad 500 Din je plačati drugi obrok od 1. do vstetege 15. julija t. l. Za zamudna plačila se poleg 8% obresti pobere še kazenski znesek v dvakratni izmeri nepoložene takse (tarifna postavka 12., pripomba 12.).

4. Točilno takso za pravico, da se točijo pijače, je plačati za II. polletje 1926 do 31. julija 1926. Za zamudna plačila se pobere kot kazenski trikratni znesek redne takse. (Tarifna postavka 62.).

Jeklene valjene zastore ter vsa ključavniciarska dela izvršuje ter se pripomore za cenjena naročila ključavniciar Avgust Martinčič, Ljubljana, Rimski cesta št. 14. — Glej današnji inserat na četrti strani!

Tajniško poročilo Zveze trgovskih gremijev, podano na občnem zboru Zveze gremijev dne 28. junija 1926 v Kranju.

Karakterizacija položaja trgovstva.

Preteklo leto in prva polovica letosnjega leta pomenita zelo težko prehodno dobo za naše trgovstvo, dobo dogodkov dalekosežne važnosti in načel preokret v eksistenčni borbi. V vseh panogah trgovskega prometa zaznamujemo znatno padanje cen. Poleg tega pa je nazadoval tudi pri večini obratov še poslovni promet. Vzroki teh pojavov so splošno znani. Poslovni promet v trgovini se je skrčil deloma vsled splošne štednje, deloma vsled konkurence zadružnih trgovin, ki pritegujejo nase znaten del prometa, deloma pa tudi vsled centralizacije dobav, ki je bila izvedena v teku letosnjega leta. Najčetnejše zrcalo težavnega položaja trgovstva nam nudi primerjava indeksnih številk ob početku lanskega leta s sedanjimi. Padanje cen ni ostalo brez uničujočih posledic in škod za naše trgovske kroge. Začetkom lanskega leta je znašal indeks poljedelskih pridelkov januarja 2164, julija 1922, decembra 1478, aprila 1926 pa 1420; živila in produkti: januarja 1925 2263, julija 1787, decembra 1895, aprila 1926 pa pa 1645; sadje in zelenjava: januarja 1925. leta 1859, julija 1633, decembra 1477, aprila 1926. leta 1508; gradivo: januarja 1925. leta 2191, julija 1856, decembra 1774, aprila 1926. leta pa 1890; kolonialno blago: januarja 1925. leta 1531, julija 1474, decembra 1356, aprila 1926. leta 1368; industrijski izdelki: januarja 1925. leta 2067, julija 2040, decembra 1862, aprila 1926. leta 1705; celotni indeks: januarja 1925. leta 2012, julija 1785, decembra 1640, aprila 1926. leta 1593.

Z drugimi besedami povedano, so cene v toku preteklih pet četrletij nazadovale: poljedelski produkti za 744, živila in produkti za 618, sadje in zelenjava za 351, gradivo za 301, kolonialno blago za 163, industrijski izdelki za 362, celotni indeks za 419 točk, ali v odstotkih izraženo: poljedelski produkti za 34.5, živila in produkti za 27, sadje in zelenjava za 19, gradivo za 14, kolonialno blago za 10.7, industrijski izdelki za 17.7, celotni indeks za 20.8%.

V teh številkah so točno znazorjene vse težkoče poslovnega in konkurenčnega položaja našega trgovstva v preteklem letu. Na padanju cen tudi visoka carinska tarifa, ki je stopila mesec dni po našem lanskoletnem občnem zboru v Rogaški Slatini v veljavu, ni mnogo spremenila. Nasprotno pa je ta proces tarifna reforma z dne 1. oktobra, s katero je bilo končno vse železniško omrežje v Sloveniji združeno v eno tarifno enoto in je prenehalo lomljeno računanje tarif, le pospešila. Tako vidimo, da je edino naravni zakon ponudbe in povpraševanja o blagu brez pomoči protidraginjskih ukrepov v stanju regulirati cene. Kljub temu se je lansko jesen pojavil v našem ministrstvu za socijalno politiko načrt novega draginjskega zakona, ki naj bi bil vzakonil izvanredne ukrepe za pobiranje draginje ter uvedel novo določevanje cen po posebnih odborih in celo možnost revizije trgovskih lokalov. Dejstva, ki so za vsakega očividna, ministrstvu niso bila dovoljni argument, da se tak reakcijonaren zakon, ki je bil pač v stanju zanesti v naše vrste samo neprilike in nevoljo, ne da bi bilo stvari koriščeno, ne uveljavljeno, je bilo treba težke borbe, da je konečno ministrstvo za socijalno politiko opustilo svojo namero.

V terjevanje davkov.

Neugoden položaj je poostrila lani še posebno odredba, da se morajo davki in davčni zaostanki pospešno vterjati. Zadnje je prišlo baš neposredno pred mrtvo poletno sezono in po povišanju uvoznih carin. Nedavno objavljeni izkazi davčnih rubežni, ki jih je obelodanila delegacija ministrstva finanč, so verna slika težavnega položaja, v katerem se je nahajal slovenski davkoplačevalci. Po tej stati-

stiki beležimo v letu 1925 rubež 33 tisoč 735 in znaša eksekviriranih davčnih zaostankov 49.814.668. V 292 primerih se je erar vknjižil na nepremičnine in sicer znaša vsota vknjiženih davčnih zaostankov 8.4 milijona dinarjev in v 222 primerih pa se je erar pridružil drugim upnikom in je prišlo do prisilnih prodaj nepremičnin. Na teh številkah participira naše trgovstvo žalibog z znatnimi odstotki.

Kreditne razmere.

Dočim se je za omiljenje težkega položaja našega poljedelstva in obrtništva sprejel v preteklem letu zakon o poljedelskem kreditu in zakon o državnih bankah, se kreditne razmere za trgovske kroge niso bistveno zboljšale. Na cenem kreditu pri Narodni baniki participira trgovstvo skupno z industrijo in denarnimi zavodi le v prav majhnem obsegu in sicer na področju podružnice Narodne banke v Ljubljani 175 tvrdk s skupnim zneskom 52 milijonov odobrenih kreditov. V mariborski oblasti pa je udeleženih pri kreditih 126 tvrdk s 34 milijoni dinarjev. Od tega pripada pa največji del denarnim zavodom. Docela neznan znesek priпадa direktno na trgovske tvrdke. Razmere v tem oziru so torej dokaj nevzdržne in je vspričo ratifikacije pogodb z Italijo potrebno, da se razmere glede kreditov pri Narodni baniki in glede obrestne mere pri naših denarnih zavodih čimprej bistveno izpremenijo.

Pri rasteck trgovstva.

Vsi gornji momenti so vplivali, da je rentabilnost trgovine in z njim tudi trgovska podjetnost v zadnjem času zelo nazadovala. To dokazuje vedno padajoče število prijav in rastoče število odjav. Ta selekcijski proces, ki je pričel že 1. 1923, se še vedno nadaljuje. Leta 1923 je znašal prirasteck novih trgovskih obratov še 1047 tvrdk in je padel leta 1924 na 184, leta 1925 pa celo na 138 obratov in bo v tekocem letu po sedanjem opazovanju še nadalje nazadoval.

V spriču opisanih dejstev je morala Zveza zastaviti vse sile, da se težke posledice nastalega položaja kolikor mogoče omilijo in vedno novo nastajajoče ovire po možnosti odstranijo. Zveza je zato posvečala posebno pažnjo priredbi davkov, kjer je bilo treba, da se upošteva vedno težje stanje trgovstva. Priredili so se v to svrhu sestanki članov ceničnih komisij, na katerih se jim je obrazložil nov položaj, ki je nastal vsled raznih novih davčnih odredb, ki so jih prinesli lani dvanajstinski zakoni in posvečala se je posebna pažnja vprašanju informatorjev in volitvam članov davčnih komisij.

Vprašanje novega obrtnega reda je tudi po imenovanju članov komisije, ki ima izdelati načrt zakona, obstalo na mrtvi točki. Zato tudi ni bilo mogoče preko okvirov veljavnega obrtnega reda doseči remedure proti raznim neprilikam, ki jih povzroča sedanje obrtno-pravno stanje in pasivnost obrtnih oblasti napram pritožbam naših interesentov.

V prometnem oziru so nam odredbe o povišanju ležarine in stojnine in skrajšanje nakladalnih rokov, katerih revizijo smo šele po dolgih mesecih dosegli, povzročile veliko škode. Zveza je opetovano posredovala v zadevah voznega reda, dostavljanja vagonov ter v raznih tarifnih vprašanjih, ki je po aktiviranju delovanja tarifnega odbora stalno na dnevnom redu.

Odporn proti novi carinski tarifi, ki najobčutneje bremenii manufakturno blago, katerega uvoz tvori tudi največjo pasivno postojanko v naši trgovski bilanci, je bil v trgovskih krogih splošen. Šele po uveljavljenju avstrijske pogodbene tarife se je položaj nekoliko ublažil. Sedaj je k temu uveljavljena še angleška pogodbena tarifa ter se je na ta način nerazpoloženje nekoliko poleglo.

(Dalje prihodnji)

Arh. prof. Kregar Rado:

Strokovno in umetno obrtno šolstvo v Sloveniji.

V Sloveniji sta strokovno obrtno in umetno obrtno šolstvo šele v razvoju. Strokovno šolstvo je doseglo že gotovo stopnjo razvoja, da delno zadosti potrebam naše obrti in industrije, ki žijo stoji v ozkem stiku. Nezadostno pa je umetno obrtno šolstvo, ki bi se bavilo izključno z dekorativno umetnostjo. Prave umetno obrtne šole vobče nimamo. Obstajejo obrtne šole vršnjih posel v gotovih panogah umetne obrti le deloma. V prvih vrstih so to nekatere oddelki tehnične srednje šole v Ljubljani. Strokovno in nekaj tudi v umetno obrtnem smislu se vrši pouk na strokovni puškarski šoli v Kranju, potem na strokovni šoli za obrtno risanje v Kastvu in na ženski obrtni šoli zavoda Vesna v Mariboru. Pouk na obrtnih nadaljevalnih šolah se vrši le deloma v umetniškem pravcu, ker poučujejo strokovne predmete učitelji, ki niso strokovnjaki ali strokovno naobražene moči in nimajo prave umetniške kvalifikacije. V sled pomanjkanja umetno obrtnih šol pa tudi ni izobraževalnih tečajev za posamezne stroke.

Močno v smislu umetno obrtne šole deluje javna risarska šola društva Probude. Poleg navedenih šol širok smisel za dekorativno umetnost in umetni obrt državnih osrednjih zavodov za ženski domači obrt v Ljubljani, ki vodi po deželi strokovne tečaje. Nekaj umetno obrtnega značaja ima učna delavnica za košarstvo v Radovljici, dalje nižja strokovna šola Salezijanskega zavoda na Rakovniku s tečaji za mizarje, krojače in čevljarje in konečno 70 obrtnih nadaljevalnih šolah za vse stroke v večjih krajih Slovenije. Pouk na vseh teh strokovnih šolah pa je v umetniškem smislu povsem nezadovoljiv. Edino oddelek za arhitekturo na tehnični fakulteti ljubljanske univerze in strokovni oddelki tehničke srednje šole v Ljubljani imajo učne moči z umetniško in strokovno kvalifikacijo, da morejo v pravem umetniškem smislu poučevati in dajati strokovnemu naraščaju res pravo naobrazbo. Oddelek za arhitekturo je v svoji kvalifikaciji enak umetniški akademiji, istočasno pa nudi dijakom tudi vso tehničko naobrazbo inženirja. Na tehnički visoki šoli se vrgajo arhitekti za monumentalno, utilitarno in notranjo arhitekturo, kakor tudi za ostalo dekorativno umetnost. Drugo mesto zavzema v vzgoji umetno obrtnega naraščaja tehnična srednja šola v Ljubljani. Ta šola sestoji iz oddelkov s srednješolsko kvalifikacijo in iz nižjih oddelkov, ki odgovarjajo strokovnim šolam. Umetniški pouk je omejen le na nekatere panoge. Povsem strokovnega značaja so višja strojna šola s širimi letniki, strojna delovodska in elektrotehnička delovodska šola z dvema letnikoma. Stevilo učencev višje strojne je 141, strojne delovodske 74, elektrotehničke delovodske 17. Povsem strokovnega značaja je tudi oddelek za košarstvo, ki ima tri letnike z 10 učenci.

Delno umetno naobrazbo nudi poleg strokovne naobrazbe stavbna rokodelska šola s tremi letniki za zidarske, tesarske in kamnoseške pomočnike. Stevilo učencev je 88. Umetniški pouk se vrši na tem oddelku z risanjem stavbnih načrtov, s prostoročnim risanjem in s poukom iz oblikoslovja. Nekaj več umetniške naobrazbe dobe učenci mizarske in strgarske mojstrske šole, ki traja samo eno leto, a se namerava vsled prekratke učne dobe razširiti na dva letnika. Stevilo učencev je 18. Umetno obrtni pouk na tem oddelku se vrši s prostoročnim in strokovnim risanjem osnutkov in detajlov in s poukom iz oblikoslovja in umetnostne zgodovine. V enaki meri se vrši umetniški pouk na ženskih strokovnih oddelkih za šivanje perila, oblek in za vezenje. Ženska obrtna šola obsega dva letnika in

pouka. Umetnostni pouk vrši profesor Santel.

V veliko večji meri dobivajo umetniško naobrazbo dijaki višje stavbne šole, ki obsega štiri letnike. Število učencev je 130. Poleg strokovnega pouka o visokih zgradbah in stavbarstvu vobče se vrši tudi pouk v povsem umetno obrtnem smislu in sicer s prostoročnim in dekorativnim risanjem, s stavbnim risanjem, s praktično perspektivo, s predavanji iz oblikoslovja, likovne in dekorativne umetnosti in z naukom o slogih. Umetniški pouk na tem oddelku vrše v glavnem arhitekti Kregar Rado, Šubic Vladimir, Fatur Dragotin, Spinčič Ivo in Hus Herman.

Z ozirom na pomanjkanje umetno obrtnega šolstva se na višji stavbni šoli pouk v umetniškem oziru ne omejuje zgolj na stavbno stroko, temveč se razteza tudi na stoke, ki stoje ž njo v zvezi, kakor umetno mizarstvo, ključavničarstvo, sobno slikarstvo itd. Pri dekorativnem risanju se izdelujejo načrti za plakate, etikete, reklamo vobče in načrti za najrazličnejši dekor. Na žalost se vsled pomanjkanja delavnic in ateljejev ne more vršiti tudi praktični strokovni pouk. Pouk v umetno obrtnih strokah je v toliki meri popolen, da se more absolvente višje stavbne šole v projektiranju raznih umetno obrtnih predmetov vsestransko uporabiti. V stavbni stroki pa dobe tekom študija vso strokovno teoretsko in umetniško naobrazbo, da se jih more v praksi takoj uporabiti za samostojno delo. Na podlagi uspehov, ki so se pokazali tekom let v praksi pri absolventih te šole, je sklepati, da so v praktičnem življenju povsem uporabni in da je usiroj te šole in načrt pouka pravilen.

Popolnoma umetno obrtnega značaja so oddelki za rezbarstvo, kiparstvo in keramiko, vsak s tremi letniki. Število učencev je 25. Učenci se izuče rezbarske, kiparske, štukaterske in keramiške obrti. Uče se obdelavo lesa, kamna, ilovice, štuka itd. Nadarjejši od njih nadaljujejo svoje študije na tu- in inozemskih umetniških akademijah. Skoro vsi slovenski kiparji so izšli iz te šole, n. pr. Dolinar, Kralj, Tone Kos in Sever.

Slovenski javnosti dostopna je javna risarska in modelirska šola. Njen namen je izpopolnjevati obrtni naraščaj v prostoročnem risanju in modeliranju. Število učencev je 15.

Poleg navedenih rednih oddelkov se otvarjajo vsako leto za vse panoge obrti po potrebi špecialni tečaji, ki nudijo obrtnikom potrebno strokovno in umetniško naobrazbo. Enake tečaje prireja tudi urad za pospeševanje obrti v Ljubljani.

Tehniška srednja šola se je udeležila s svojimi deli (vezeninami) razstave v Čikagi in dekorativne razstave v Parizu. Obakrat je bila odlikovana s srebrno kolajno. Učiteljski zbor te šole šteje 11 gradbenih inženjerjev (arhitektov), 7 strojnih (elektrotehniških) inženjerjev, 16 srednješolskih profesorjev in 22 strokovnih učiteljev in učiteljev, skupaj 56 stalnih učnih moči in 8 zunanjih pomožnih učiteljev. Skupno število učencev in učenek je 703.

Tretje mesto obrtnega šolstva zavzema strokovna šola za puškarstvo v Kranju s priključenim tečajem za grazerstvo. Poleg strokovnega pouka in prakse v delavnicah se polaga veliko važnost tudi na dekorativno umetniško naobrazbo. Izdelki te šole so bili na mednarodni dekorativni razstavi v Parizu odlikovani z zlato kolajno.

Nekoliko umetno obrtna naobrazba nudi strokovna šola za obrtno risanje v Kastvu, po večini za ženska ročna dela.

Ostale šole in zavodi so le strokovnega značaja in so za širjenje dekorativne umetnosti manjšega pomena. Pri vseh šolah se čuti močno pomanjkanje učnih moči z umetniško, kakor tudi strokovno naobrazbo. Pomanjkanje pa bo občutno toliko časa, dokler ne dobimo svoje umetno obrtne šole in akademije, kajti le ona more nuditi pravilno umetniško naobrazbo.

Vzgojnega pomena za obrtni naraščaj so vsakolete obrtne in vajenške razstave. One nudijo gotov pregled v razvoju in napredovanju naše umetne

obrti tako v strokovnem, kakor v tehniškem in v umetniškem oziru. V splošnem se kaže sicer delen napredek, odločno izboljšanje pa more nastopiti šele z ustanovitvijo popolne moderne umetno obrtne šole z vsemi potrebnimi delavnicami in ateljeji.

Precej vzgojno v umetniškem oziru učinkujejo sicer redke revije in brošure. Predvsem bi tu omenil izčrpne zbirke ornamentov, motivov in slik predmetov iz narodne obrti, ki jih je priredil prof. Sič. Do sedaj izdane zbirke so »narodne vezenine na Kranjskem« v štirih delih, »narodni okraski na pirih in kožuhih«, »narodni okraski na orodju in pohištvi«, »kmetske hiše in njih oprava na Gorjanskem«. V tisku so: »zlate avbice« in »narodne noše«. Vse te brošure tvorijo zbirko narodne ornamentike in služijo za podlago moderni ornamen-

ti.

Nekaj časa je izhajala družabna in modna revija »Vesna«, ki pa na žalost ni našla dovolj naročnikov in je zaradi tega morala prenehati. Na tej reviji je sodelovala večina slovenskih umetnikov, slikarjev, kiparjev, arhitektov, modnih krojači in modistinj.

Zgodovino slovenske umetnosti, ki se je razvila iz umetne obrti, je na kratko podal univ. prof. dr. Stele v knjigi »Oris zgodovine slovenske umetnosti«.

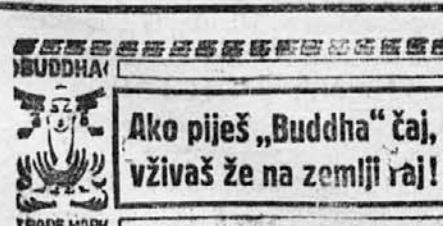
Interes za dekorativno umetnost je v veliki meri vzbudila dekorativna razstava v Parizu, nadalje predavanja in članki arhitekta Kregarja o tej razstavi in o dekorativni umetnosti vobče. Iz razvoja in vidnih uspehov dekorativne umetnosti moremo s sigurnostjo pričakovati, da si lahko vstvarimo v bližnji bodočnosti tudi visoko stojecu umetno obrtno šolstvo in ž njim pa zdravo podlago za umetno obrt in industrijo.

Kupujmo in podpirajmo domači izdelek. izvrstno

KOLINSKO CIKORIJO

Gospodarsko pismo iz Poljske.

Letina je kazala v majniku bolje kot v aprilu, a ne tako dobro kot v lanskem majniku. — Na Poljskem je 1841 a k c i j s k i h d r u ž b ; 594 jih ima sedež v Varšavi; 345 je trgovskih družb, 218 za živila, 153 kemičnih, 142 tekstilnih, 127 lesnih, 123 bančnih družb itd. Ustanovna glavnica vseh družb znaša 1 milijardo in 440 milijonov zlotov. — Sedaj zidajo na Poljskem šest novih železniških prog; ena bo 84 km dolga, ena 115, ena 190. — Trgovska in obrtna zbornica je priredila učni tečaj za v z g o j o a k v i z i t e r j e v in t r g o v s k i h p o t n i k o v ; vzorec je ameriški in se je tečaj zelo dobro obnesel. Inozemska podjetja imajo sedaj na Poljskem dosti sposobnih moči, ki trg dobro poznajo in so strokovnjaško izvežbane. — Od 5. do 15. septembra bo v Lvovu šesti mednarodni vzhodni sejem. Natančne prospekte daje tamošnja trgovska zbornica. Obenem s sejmom bodo priredili več specialnih razstav, tako za stavbarstvo, za lesno obrt, za gradbeni material, za farmacevtiko, higieno, kopališča, za zmrznilnice itd. Upajmo na velik obisk. — Berlinsko časopisje je razširilo vesti o izločenju z a s e b n e t r g o v i n e z d e v i z a m i . Finančni minister te vesti odločno demonta in pravi, da ni z ozirom na ugodni položaj zlatnika nobena omejitve v devizni trgovini nameravana.

Spošne dolžnosti davkoplačevalcev v III. četrletju 1926.

(Opozoritev Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

I. Hišna najmarina.

Za odmero hišne najmarine za leto 1927/28 v krajih, v katerih so hišni najmarini zavezana vsa poslopja, torej tudi poslopja, ki niso oddana v najem za leto 1927, v ostalih krajih, so hišni posestniki dolžni vložiti napovedi v donosu hišne najemščine pri pristojnem davčnem oblastu do konca meseca avgusta t. l. Izpremembe, ki nastanejo glede višine hišne najemščine izza vložitve napovedi do konca leta 1926, se morajo davčnemu oblastu sproti naznanevati.

Hišni posestniki, katerih v najem dana poslopja nimajo več nego 7 stanovanjskih prostorov, so upravičeni ustno napovedati hišno najemnino pri županstvu, ki zbirata podatke v tabelarnih zapisnikih.

II. Posebna pridobnina.

Za vložitev napovedi za leto 1926 poteka zadnji rok dne 1. julija 1926. Podjetja, ki še nimajo odobrenih računskih zaključkov za preteklo poslovno dobo in torej napovedi še ne morejo predložiti, naj si takoj izposlujejo podaljšanje roka.

III. Davek na poslovni promet.

Davkoplačevalci, ki so zavezani plačevati davek po knjigi opravljenega prometa, so dolžni odpremiti davek za II. četrletje 1926 do 31. julija 1926 in hkrat predložiti prijavo.

Zamudniki se še posebej opozore na svojo dolžnost, ali s posebnim pozivom ali z javnim razglasom ter z zapretilom uradne ocene ter rednostnih glob.

IV. Dospelost direktnih davkov.

Dne 1. avgusta 1926 dospo v plačilo vsi direktni davki za III. četrletje 1926. Davčni uradi so upravičeni jih prisilno izterjavati, če se ne plačajo v 14 dneh po dospelosti in zaračunavati poleg 8% zamudnih obresti še za opomin 1 paro od vsakega dinarja davčnega zaostanka. Ob istem roku zapade v plačilo tudi pavšalni davek na poslovni promet, ki se plačuje po višini prometa, opravljenega v l. 1925.

V. Davek na zaslужek telesnih delavcev.

Delodajalci, ki odpremljajo pobrane zneske z mesečnimi seznama, so dolžni odpremiti pobrane zneske in predložiti sezname do 14. vsakega meseca, delodajalci, ki odpremljajo pobrane zneske s četrletnimi izkazi, pa tudi v 14 dneh po preteku vsakega četrletja, to je od 14. julija 1926.

VI. Razgrnitev predpisnih izkazov in prizivni roki.

O davkih, ki so jih davčna oblastva odmerila v II. četrletju 1926, so predpisni izkazi razgrnjeni prvih 15 dni meseca julija t. l., kolikor davčni zavezanci niso bili na izgrnitve izvun tega roka posebej opozorjeni.

Prizivni rok se pričenja s 16. dnem po razgrnitvi in trajata 15 dni.

UVRSTITEV PISARNIŠKEGA OSOBJA V INDUSTRIJSKIH PODJETIJAH V NEVARNOSTNE RAZREDE.

Ministrstvo za socialno politiko je na vlogo zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani glede uvrstitev pisarniškega osobja pri podjetjih v nevarnostne razrede, ki je čestokrat popolnoma neutemeljena, odgovorilo, da ministrstvo, pri reševanju pritožb proti odlokom Središnjega urada za zavarovanje delavcev o uvrstitev pisarniškega osobja upošteva vedno, ali prihaja pisarniško osobje podjetja pri izvrševanju svojih dolžnosti tudi v prostoru, kjer so zaposleni drugi delavci ali ne. Za primer, da se ugotovi, da pisarniško osobje nikakor ne prihaja v zvezi z izvrševanjem svojih poslov v prostoru, kjer so zaposleni drugi delavci, popravlja ministrstvo odloke o uvrstitev odnosno naredi, da Središnji urad posle takega osobja uvrsti pod posebne postavke na osnovi postavk 856 in 857 tablic opasnosti. Pripominja se, da je minister za socialno politiko s svojim rešenjem z dne 1. februarja t. l. v tem smislu tudi tolmačil predpise §§ 1 in 3 Naredbe o uvrstitev poslov pri nezgodnem zavarovanju.

ZACETEK POŠTNOPRANILNE SLUŽBE.

Poštnopranična služba je pričela dne 1. julija t. l. pri poštni pranilnicu v Beogradu in nje podružnicu v Ljubljani, Zagrebu in Sarajevu in pri vseh poštar v naši državi. Poštna pranilnica obreduje vloge s cistimi 4% na leto. Najvišja vložna vsota je določena na 25.000 dinarjev. Vlagajo se samo zneski v celih dinarjih od 10 dinarjev navzgor in sicer se na vsako poštnopranično knjižico lahko vlagajo pri vsaki pošti v naši kraljevine in pri blagajnah poštnih pranilnic v ne podružnic. Vlagajo se lahko tudi s posredovanjem pomožnih pošti in selskih pismeno. Na vsako poštnopranično knjižico se sme na vsaki pošti v kraljevine in pri vseh podružnicah poštnih pranilnic dvigniti vsak dan znesek do 1000 dinarjev, ne da bi ga bilo treba poprej pismeno odpovedati. Pri podružnicu poštnih pranilnic, pri kateri je bil vplacen prvi vlog in ki je izdala pranilno knjižico, se lahko dvigne vsak dan brez odpovedi tudi preko 1000 dinarjev in sme podružnica tako knjižico tudi saldati in popolnoma izplačati. Zneski, ki se ne morejo kratkim potom dvigniti, se morajo pismeno odpovedati poštni pranilnici v Beogradu, ki nakazuje odpovedane zneske s čekovnimi nakaznicami. Tudi iz inozemstva se lahko nalačajo zneski pri poštni pranilnici. Obresti od pranilnih vlogov pri poštni pranilnici so vsakega davka prosti. Na vlog pri poštni pranilnici do zneska 2000 dinarjev se ne more zaznamovati prepovedi niti pridobiti zastavna pravica. Do enakega zneska se poštnopranična knjižica tudi zarubiti ne more. Na ime ene osebe kot vlagatelja se sme izdati samo ena pranilna knjižica. Kdor si na svoje ime pridobi po več pranilnih knjižic, dobri obresti samo na prvo knjižico, vse ostale se pa ne obrestujejo. Dopisovanje s poštno pranilnico in nje podružnicami v pranilnem prometu je oproščeno poštnine in vseh stranskih poštnih pristojbin. Vsí obrazci za poštnopranični promet se izdajajo strankam brezplačno. Podrobna pojasnila izdajajo strankam pošte in blagajna podružnice poštnih pranilnic v Ljubljani.

ITALIJANSKE DRŽAVNE FINANCE.

Bilanca italijanskega državnega gospodarstva izkazuje 31. maja 1926 efektivni prebitek 811 milijonov lir, za 143 milijonov lir več kakor 30. aprila. — Skupni zneski v blagajni so znašali na koncu maja 5 milijard in 104 milijone lir. Jayni dolgoročni so znašali 31. maja 92 milijard in 33 milijonov, za 227 milijonov lir manj kakor 30. aprila. Skupni obtok bankovev je izkazal 19 milijard in 817 milijonov lir, 183 milijonov manj kakor 30. aprila. Prirastek kapitalskih naložb tekmo maja je znašal 274 milijonov; lani v istem mesecu 621 milijonov.

OSEMURNIK V ANGLESKIH RUDNIKIH.

Poslanska zbornica je sprejela s 332 glasovi proti 147 zakonski načrt glede uvedbe 8urnega delavnika v rudarski industriji. Pri tretjem čitanju je prišlo do viharnih prizorov, ker se je delavska stranka z vsemi sredstvi upirala uvedbi tega zakona. Poslane Jounes je napadel na neparlamentaren način lorda angleške admiralitete ter ga nazval morilcem. Ker se je branil preklicati to žalitev, je bil odstranjen med viharnimi protesti delavske stranke iz zbornice. Lord Churchill je zahteval klub protestom delavske stranke zaključek debate. Njegov predlog je bil sprejet z glasovi vladne večine.

Trgovina.

Trst in Francija. Trst kot uvozno pristanišče francoskih kolonialnih produktov je predmet živahne diskusije. Začel je diskusijo zanimiv članek francoskega tržaškega konzula Renéja Dollota, ki se je v »Revue internationale des produits Coloniaux« ponovno zavzel za to, da prevzame Trst del tistih funkcij, ki jih vrši sedanji Marseille. Že pred poldrugim letom je skušal Dollot svoje rojake za ta načrt zainteresirati. Kar se tiče preskrbe francoskega in švicarskega trga, ostane seveda Marseille nedotaknjen. Pač pa hčce spraviti Dollot tržaško zaledje v ob-

Ključavnicařstvo

Avgust Martinčič

Ljubljana

Rimska cesta štev. 14

Stalna zaloga Štedilníků v priznani vestní in solidní izvršitvi!
Avtogeno varenje in rezanje.

Ustanovljeno 1. 1879

Telefon štev. 553

Prvo in edino podjetje za napravo jeklenih valčnih zastorov v Sloveniji.

Priprava

napravo novih valčnih zastorov in popravo istih po konkurenčnih cenah ter ima vse pripadajoče blago stalno v skladišču.

Izdeluje in se priprava za načrtovanje solnčnih plasti, okvirji vsake vrste od priprav do najboljše izpeljave, škarjasta omrežja, železja za Štedilníky, ventilacije raznih vrst, razna okovja, železna vrata in okna, okrogla železna stopnišča predpečnice iz železa in bakra.

Trgovci, obrtniki, industrijski inserirajte v **Trgovskem listu!**

močje francoskih kolonialnih pridelkov, Jugoslavijo, Avstrijo, Češkoslovaško, Ogrsko in Poljsko. Če dosedanji eksport v te dežele ni bil tak, kot si ga Francozzi želijo, je vzrok pač ta, da nima Marseille ž njimi ugodnih zvez. V Trstu so novemu načrtu seveda zelo naklonjeni, saj bi v slučaju realizacije v prvi vrsti zaslужile tvrdke Tripovich, Societá Veneziana, Premuda in Navigazione libera tristina.

Sladkor v juniju. V začetku junija beremo, da na svetovnih sladkornih trgih ni bilo nikaknega poživljaja. Kürzi v Newyorku so šli nazaj. Willett in Gray sta cenila svetovno prodejico na skoraj 500.000 ton več kot lani. Glavni trije svetovni producenti so Kuba, Java in Evropa; Kuba in Java sta producirači manj kot lani, Evropa pa ca 5%, t. j. 400.000 ton več kot lani. A ta previšek gre izključno le na konto Rusije, ki samo konsumira in pride torej za svetovne trge šele v drugi vrsti v poštov. Tudi letos bo s sladkorno peso obdelani areal le za malenkost večji, in to spet na ravnini Rusije. Lichtova cenitev ugotavlja za Jugoslavijo v kampanji 1925/26 prostor 35.260 ha, za 1926/27 pa 40.000 ha; za vso Evropo 2.133.000 in 2.182.000 ha, od kojega poviška pride na Rusijo 30.000 hektarjev — od 500.000 na 530.000. — Ameriško poročilo od srede junija je prav tako kot prejšnje, ovire je delal zlasti angleški štrajk. Nazadovanje konsuma se je poznalo že v angleški majevi statistiki, 147.000 ton napram 160.000 tonam v lanskem maju. Da pariški trg vsled kolebajoče valute ni bil enoten, je lahko razumeti; francoski sladkorni trg je danes skoraj isto kot valutni trg. Vreme v Evropi je bilo označeno po dolgotrajnem močnem deževju; pesa ima vodo v tem času rada, a letos je je bilo preveč. — Poročila proti koncu junija se od prejšnjih kaj malo razlikujejo. Kubanska prodejica bo približno dosegla višino 4.900.000 ton, kakor so jo že naprej ocenjevali. Dež v Evropi še kar naprej nagaja, pravijo pa, če bi bilo vreme za naprej ugodno, da bi se še skoraj vse dalo popraviti. Pridek na Javi se je zakasnil in se je pričelo po Indiji in drugod po Aziji povpraševanje po evropskem sladkorju.

Industrija.

Prodaja starih strojev v Avstriji. Neka večja avstrijska tovarna, ki likvidira, prodaja večno množino raznih strojev za prikrojevanje, za šivanje itd. po izredno nizki ceni. Interesenti, ki se zanimajo za te stroje, morejo vpogledati seznam strojev s cenami ob običajnih uradnih urah v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Stroji se prodajo en bloc ali posamezno.

Obrt.

Obrtna razstava v Novem Sadu. Legitimacije za to razstavo, ki pooblaščujejo za polovično vožnjo po železnici, se že prodajajo. Cena jim je 20 dinarjev.

Carina.

Zvišanje carine na pivo in sirovine, za proizvajanje piva v Švici. Švicarski zvezni svet se je za uravnovesenje državnega proračuna med drugimi odločil, da poviša carino na pivo in na sirovine, iz katerih se proizvaja pivo. S povišanjem te carine se povišajo državni dohodki za 4 milijone švic. frankov. Carina na hmelj, pripravljen in prirejen za proizvajanje sladu, je povišana namesto nameravanih

14.50 na 12 frankov, a carina na ječmen in hmelj, katerega je treba šele pripraviti za proizvajanje piva, je povišana na 8.85 frankov. Sorazmerno je povišana tudi carina na pivo. Carinsko povišanje, ki velja za vse države brez ozira, ne pride v poštov za našo državo, ker nismo do sedaj uvažali v Švico niti piva, niti sirovin za proizvajanje piva. Ječmen, katerega uvažamo v Švico, se uporablja samo za živilsko hrano.

Denarstvo.

Uradni tečaj dinarja za julij. Finančno ministrstvo je določilo za mesec julij sledčeče uradne tečaje: 1 napoleondor 219, 1 turška lira 247.50, 1 angleški funt 275, 1 dolar 56.55, 1 kanadski dolar 56.30, 1 zlata nemška marka 13.45, 1 poljski zlot 7, 1 avstrijski šiling 8, 100 francoskih frankov 162, 100 švicarskih frankov 1095, 100 italijanskih lir 204, 100 belgijskih frankov 163, 100 holandskih goldinarjev 2270, 100 romunskih lejev 24, 100 bolgarskih levov 40, 100 danskih kron 1490, 100 švedskih kron 1520, 100 norveških kron 1250, 100 pezet 900, 100 drahem 70, 100 Kč 168, 1 milijon madžarskih krom 795 dinarjev. Ti tečaji veljajo od 1. do 31. julija. Po njih se računajo tudi pristaniške takse.

Devizni promet v Italiji. je na vseh borzah prost, a je na novo urejen. Trgovina z inozemskimi valutami je dovoljena sedmini vlebankam, ki razpolagajo z akcijско glavnico 1000 milijonov lir. So pa tudi: Banca Commerciale Italiana, Credito Italiano, Banca Nazionale di Credito, Banco di Roma, Banca d' America e d' Italia, Istituto Credito Marittimo, Banca Commerciale Triestina. Te banke imajo vso odgovornost za nakup in prodajo deviz, iz katerih izhaja zaključek kupcev z inozemstvom ali pa potreba inozemskih deviz za vse, ki potujejo v inozemstvo.

Promet.

Zračni promet na Romunskem. Včeraj se je otvoril poštni zrakoplovni promet med Bukareštom, Galacem, Jasijem in Kašinevom.

RAZNO.

Iz Rumunije. Med italijanskimi upniki in rumunskimi dolžniki se je sklenil glede vojnih dolgov in glede dolžnih obveznosti do 1. jan. 1922 v Rimu končni sporazum. Dolžne obveznosti se bodo odpalačale v 26 letih s 7.3 odstotno anuiteto, v kateri so vsebovane obresti s 5.75%. Za jamstvo bodo morali dati Rumuni primerne kavcije. — Po vojski se je rumunska petroleska industrija polagoma razvila do sedanje prodejice, ki je znašala leta 1924 že več kot 1.800.000 ton. Leta 1921 je znašala 1.168.000 ton, leta nato 1.372.000 ton v vrednosti 1875 milijonov lejev, leta 1923 1.512.000 ton in 3756 milijonov lejev, leta 1924 1.860.000 ton v vrednosti 4578 milijonov lejev. V letu 1915/16 — Rumunija je vstopila v svetovno vojsko leta 1916 — so dobivali petrolej na prostoru 5327 ha, od katerih je bilo v državni lasti 1691, v privatni pa 3636; jam in rovov je bilo 2519, 468 + 2051; prodejica je znašala 1.588.000 ton, v državnem obratu 194.000 ton, v zasebnem pa 1.394.000. Od predlanskih 1.860.000 je prišlo pa že 652.000 ton na državni obrat in le še 1.208.000

ton na zasebni obrat; državna udeležba se je dvignila torej od predvojne šestine na več kot tretjino vse prodejice. Izvoz je znašal leta 1915/16 442.386 ton, leta 1924 pa 434.987 ton. — Ker primanjkuje vagonov za blagovni promet, bo najela železniška uprava posojilo, vračljivo v dveh do treh letih; država bo dala menina 500 milijonov lejev na razpolago. Kakor smo že rekli, mislimo letos na eksport žita v višini 70.000 vagonov. Sto lokomotiv so že dali v popravilo.

Rusija in Nemčija. Rusi in Nemci so sklenili več dogovorov glede dobave raznih vrst blaga v Nemčijo. Kredit je preuzele nemška država; Rusi namreč ne plačujejo takoj, kakor že vemo, nemški trgovci pa tudi ne more čakati na denar cele mesece ali celo leta. Listi so javljali, da je nemška vlada preklicala kredit. Sedaj beremo, da to ni resnica in da se pogajanja v velikem obsegu nadaljujejo. — Nemška tvrdka »Rheinmetall-Werke« je stavila Rusom ponudbo, naj se vsa njena obratna oprema preloži iz Nemčije v Rusijo. Najvišji, gospodarski svet je ponudbo sprejel. Kupna cena znaša 7 in pol milijona mark, ki se izplačajo v petih letih. Obrat bodo priključili strojni tovarni v Lugansku in se bo uporabljaj izključno le za gradbo lokomotiv. Vodilno obratno osobje bo šlo z obratom vred iz Nemčije v Rusijo.

Nadzorstvo nad Ogrsko dokončno odpravljeno. Odbor za nadzorstvo nad Ogrsko je odobril sklep Sveti Družbe narodov glede odprave tega nadzorstva. To odobritev je predlagal italijanski zastopnik in predsednik te seje Gavazoni.

Ljubljanska borza.

Petek, 2. julija 1926.

Vrednote: Investicijko posojilo iz leta 1921 den 72.50, bl. 73.50; Loterijska državna renta za vojno Škodo den. 305; Zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Kom. zadolžnice Kranjske dež. banke den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 193, bl. 195, zaklj. 195; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 175, bl. 195; Merkantilna banka, Kočevje den. 100, bl. 104; Prva hrvatska štiedionica, Zagreb den. 865, bl. 870; Slavenska banka d. d., Zagreb den. 50; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 165, bl. 175; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana den. 80, bl. 85; Trbovelj, premogokopna družba, Ljubljana bl. 368; Zdržene papirnice Veveče, Gorice in Medvode d. d., Ljubljana den. 102; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 55, bl. 65; »Šešir«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka den. 103.

Blago: Lubje, suho, v ovojih, feo vag. meja den. 38; trami: 5/6—9—12 m dolžine, feo vag. meja den. 310; hrastovi hlodni, po 50 cm naprej, media 60, od 2.50 m naprej, feo vag. meja den. 720; smrekove deske, I., II., III., monte, od 20—40 mm, od 16 cm naprej, feo vag. meja 2 vag., den. 520, bl. 520, zaklj. 520; smrekovi hlodni, I., II., od 4.50, 5, 5.50, 6 m dolžine, od 25 cm naprej, feo vag. nakl. post. 7 vag., den. 200, bl. 200, zaklj. 200; pšenica bačka, 76, 2%, feo vag. nakl. post. bl. 305; pšenica nova bačka, 76, 2%, za avgust, feo vag. nakl. post. bl. 262; koruza, feo vag. nakl. post. 1 vag., den. 160, bl. 160, zaklj. 160; koruza, feo vag. Ljubljana bl. 197.50; ječmen, letni, feo vag. nakl. post. bl. 170; oves rešetani feo vag. nakl. post. bl. 195; otrobi drobni, feo vag. nakl. post. bl. 110; otrobi srednji, feo vag. Domžale bl. 150; ajda domaća, feo vag. slov. postaja bl. 255; proso rumeno, feo vag. slov. post. bl. 217.50; fižol beli banat, feo vag. nakl. post. bl. 160; fižol mandalon, feo vag. Postojna bl. 280.

TRŽNA POROČILA.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 25. junija 1926 se je pripravljalo 113 svinj, 1 ovca, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov starci komad 125—150 Din, 7—9 tednov 180—200,

3—4 mesece starci 350—380, 5—7 mesecev 420—450, 8—10 mesecev 550 do 580 Din; 1 kg žive teže 10.50—12.50 Din, 1 kg mrtve teže 15—17 Din. Prodalo se je 87 komadov.

Zagrebški letni sejem (1. t. m.). Dogone živine je bil priljivo slab, tako da je sejem nudil bolj sliko navadnega tedenskega kakor velikega letnega sejma. Le let je bilo precej. Enako je bilo povpraševanje slabo, zaradi česar so cene pokazovale tendenco nazadovanja. Za izvoz se je kupovala slabša živina, ki je šla v Italijo. Prav tako so se kupovala teleta za Italijo. Nekaj Italijanov se je zanimalo za konje. Cene za kg žive teže: biki 4—6.25, voli domaći I. 9—9.50, II. 7—8, III. 6 do 7, bosanski II. 6—7, III. 5—6, krave domaće I. 7—8, II. 5—6.50, III. 4—4.50, junci I. 9—10, II. 6—7, junice I. 7 do 8.50, II. 4—6, svinje domaće pitane 12 do 13, mesne 10—11 (zaklane 14—14.50), sremske 11—13 (zaklane 14—14.75), prasci do 1 leta 10—11, nad 1 letom 10 do 11.50 Din. Konji 4000—12.000 Din za par, jahalni 1500—5000 Din komad, žrebata do 1 leta 1000—2500 Din, nad 1 letom 1500—5000 Din komad. Krma: seno I. 80—105, II. 70—75, stisnjeno 90—100, detelja in lucerna 100—125, slama 75 do 100 Din za 100 kg.

Cene za plemenite kovine v Parizu. V Parizu so bile cene plemenite kovine dne 30. maja t. l. računajoč za 1 kg čistega metala, sledče: 1. zlato pri nakupu 20.950 fr., pri prodaji 22.000 fr.; 2. srebro pri nakupu 670 fr., pri prodaji 740 fr.; 3. platina pri nakupu 107.000 fr., pri prodaji 114.000 fr.; 4. iridirana platina, 25% 159.500 fr.; 5. iridijum 290.000 fr.; 6. srebrni nitrat 490 fr.

Dunajska borza za kmetijske produkte (30 junija). Vesti o slabem vremenu v Evropi so okreple tendenco na budimpeštskem terminskem tržišču. Na Dunaju zelo mrtvo povpraševanje. Čvrtejšča sta le oves in turščica. Uradno notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg v šilingih: pšenica: domaća 47.50—48, madžarska potiska 49.50—51; rž: 26—27.75; ječmen: domaći 30—33.50; turščica: 24.50 do 25.50; oves: domaći 32—33; mokra 80 (v trgovini na debelo): domaća 83 do 85, madžarska 80—85, jugoslovenska 70 do 83.

Kovinski trg. Ameriške jeklene tovarne so bile zaposlene na koncu marca še z 98% kapacitete, na koncu maja pa samo še z 78. Zadnja poročila iz U. S. A. so pa optimistična. V Evropi spet nobene sprememb, položaj se ni spremenil in je slejkoprej več kot napet. V Angliji štrajk še sedaj ni končan in se posledice že zelo občutno poznajo. Na kontinentu francoska deviza še ni prišla v ravno vred; kurz se sicer malo spreminja, a je vendar prav lahko ugotoviti, da položaj se ni razčlenen. Na evropskem eksportnem trgu se zelo pozna nizko stanje francoske valute. Štrajk na Angleškem je angleško konkurenco na svetovnem trgu popolnoma izločil, naročila so prišla večinoma nemškim tovarnam v dobro. Francoske tovarne morejo vsled dobre zaposlenosti dobaviti le na dolg rok, dočim se je zaposlenost belgijskih tvrdk precej zmanjšala. Vse skupaj pa ne more biti posebno dobro, saj tudi Nemci tožijo. Cene so bile v splošnem iste kot prej in so notirale: železo v palieah 4/15 funfov, valjana žica 5/4, surova pločevina 5/4, srednja 6/12, fina 8 do 9. Pogajanja o kartelih

pojavlja splošna negotovost, vsak si prideva, da nakupi še pri sedanjih cenah. Cene so zelo različne, po okrajih, a splošna tendenca kaže navzgor. Glede surove pločevine je povpraševanje precej omejeno, kljub temu je pa narasla cena za 8 frankov pri 100 kg. Povpraševanje po fini pločevini je pa prejkoštej zelo živahnog. — Na belgijskem kovinskem trgu je zaposlenost zelo ponehala, tendenco označajo za bolj kot mirno. Tovarne imajo premalo dela in je ponujanje zmeraj bolj nujno. Domači konsumenti malo kupujejo, ker računijo z nižjimi cenami, ravno zaradi slabega položaja. Cene se pa v splošnem niso spremenile in so se vrstile kupčije po tehle notacijah: železo v palicah 750 belg. frankov, surova ploče-

vina ravno toliko, srednja 800, fina 1100. — Luksemburški trg kaže čudovito odporno silo, slabša tendenca evropskega

ekspornega trga nanj prav nič ne vpliva, za 2 do 3 mesece je še prav veliko dela. — Položaj nemške železne industrije ču-

Nabava drv.

Pri Komandi 8. žandarmeriškega polka v Ljubljani se bo vršila dne 28. julija 1926 ob 11. uri

javna ustmena licitacija za nabavo 300 kubičnih metrov drv,

potrebnih za Ljubljano.

Pogoji se morejo vpogledati vsak dan med uradnimi urami pri našem komandi.

Kavcije je položili 5% od celokupne vrednosti nabave (tuji državljani 10%).

E. Br. 7629.

Iz pisarne komande 8. žandarmeriškega puka u Ljubljani
23. junija 1926.

ti visoke domače cene. Nemci zasledujejo posebno politiko glede cen, ki pa ni brez nevarnosti. Nizke eksportne cene povzročajo seveda veliko nevoljo inozemstva. V splošnem pričakujejo tako trgovci kot industrije znižanja sedanjih cen; zaenkrat so pa cene iste kot smo jih zapisali zadnjih in so se vrstile kupčije tako-le: železo v palicah 140 do 148 mark, surova pločevina 122,70, srednja 128—135, fina 140—150, valjana žica 139. — Na Češkem nič novega. Nameravano znižanje premoga smatrajo za nadaljnji razvoj železa industrije kot ugodno znamenje. Sicer so pa cene na eksportnem trgu sedaj tako nizke, da je konkurenca mogoča le ob največjem naporu. Splošna slika košinskega trga torej ni ravno razveseljiva.

Tovarna

čevljev

PETER KOZINA & Co., TRŽIČ

prodaja od danes naprej svoje izdelke po znatno znižanih cenah. — Interesenti glede samoprodaje dobe pojasnila na Velesejmu paviljon „J“.

TISKARNA MERKUR
TRGOV.-IND. D. D.
LJUBLJANA
Sim. Gregorčičeva 13.
TELEFON ŠTEV. 552

Tiska časopise, knjige, posetnice, razglednice, pravila, lepake, letake, brošure, časopise i. t. d. Izvršuje vsakovrstne trgovske, uradne kakor tudi vse druge tiskovine v eni ali več barvah.

LASTNA KNJIGOVEZNICA.

NAROČAJTE
»TRGOVSKI LIST!«

Razglas.

Podpisana izjavljam, da sem svojo trgovino s 1. julijem prepustila sinu

Stanku Glaviču,

da isto aktivno in pasivno vodi pod svojim imenom.

Jerica Glavič, trgovina z mešanim blagom
Ljubljana, Celovška cesta štev. 85.

Veletrgovina
A. SARABON

v Ljubljani
priporoča
špecerijsko
blago
raznovrstno žganje
moko in
deželne pridelke
raznovrstno
rudniško vodo
Lastna pražarna za
kavo in mlin za di-
šave z električnim
obratom.
CENIKI NA RAZPOLAGO!

ANT. KRISPER

LJUBLJANA, Mestni trg 26

Tovarna raznovrstnih čevljev

za otroke, deklice, dečke, ženske, moške, navadne in fine kvalitete. Za delavce posebno močno izdelane. — Komode (papuce) in dokolenice po brezkonkurenčni ceni.

Oddelek za galanterijsko blago na debelo.

Otroški vozički lastnega izdelka.

Eksport zobotrebcev, adjustiranih in v zaboljih.

Damske flor nogavice

v vseh barvah in vrstah od DIN 18— naprej, moške nogavice, dokolenke, otročje nogovice, volna, bombaž, žepni robel, modni posovi, toaletne potrebušnice, ščetke za zobe, oblike in čevlje itd. v največji izberi in po najnižji ceni pri

Petelinč losip
LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Najboljši živalni stroj za rodbinsko ali obrino rabo, svetovno znani znak Gritzner — Adler — Phoenix.

Istotna posamezna dele za stroje in kolena, igle, olje, Jermen, pnevmatika.

Pouk o verjenju na stroj brezplačen! — Večelna garancija! Na veliko! Na malo!

KJE SE KUPI?

Le pri tvrdki

Josip Petelinč

Ljubljana

Veletrgovina

GREGORC & VERLIČ

Ljubljana

priporoča svojo veliko zalogu sveže praženih kav iz lastne praznarne, razno žganje in špiritus, kolonialno in špecerijsko blago ter rudniške vode.

Zahtevajte cenik! — Točna postrežba. — Telefon št. 246.

Najboljša so še vedno

PUCH-kolesa!

Solidne cene! Plačljivo na obroke!

IGN. VOK, Ljubljana - Novo mesto.

Prva žeblijarska in železobrtna zadruga v Kropi in Kamni gorici.

Pisma: Žeblijarska zadruga, Kropa (Slovenija).

Brzovajke: Zadruga Kropa.

Telefon interurban: Podnart 2.

Žebliji za normalne in ozkotirne železnice.

Žebliji za ladje, črni ali počinkani.

Žebliji za zgradbe, les itd.

Žebliji za čevlje.

Spojke za odre in prage.

Spojke za ladje in splaye.

Železne brane.

Zobje za brane.

Kljuke za podobe, zid, cevi,

žlebove itd.

Vijaki z maticami.

Podložne pločice.

Matice.

Zakovice za tenderje, kotle,

mostove, sode, pločevino,

kolesa itd.

Vijačni čepi.

Verige.

Izdeluje lahke transmisije, popravlja strokovnjaško gospodarske stroje in opreme za vodne žage in mline.

Vsi v našo stroko spadajoči železni izdelki po vzoreci in risbah najcenejše.

Ilustrovani ceniki na razpolago.

Prodaja se samo na debelo trgovecem.

Carina na obutev

znaša že sedaj povprečno 50 odstotkov. -- Predlog je stavljen, da se še poviša.

To bo povzročilo povišanje cen obutvi. -- Podjetja, ki čakajo na to povišanje carine, bodo brez truda zaslužila vsled svojih zalog.

Ne pripadamo podjetjem,

katera izkoriščajo ljudsko bedo. Njim ne gre za blagostanje svojih odjemalcev.

Da omogočimo vsakomur

nakup dobre obutve, prodajamo od danes poletno zalogu po znižanih cenah.

Naš odjemalec naš gospodar

SLOVENIA-TRANSPORT d. z o. z., Ljubljana, Miklošičeva cesta 36.

Izvršuje vse spedičske posle, reekspedicije, vskladiščenja, prevoze, carinjenje robe, — Telefon Št. 723.

Carinsko posredništvo Just Piščanec, Ljubljana, Miklošičeva cesta 36.

Izvršuje ocarinjenje, carinske jeklamacije, rekurze in vsa v carinsko stroku spadajoča dela. — Telefon Št. 723.

• Brodarsko akcionarsko društvo
Sedež:
Beograd „OCEANIA“ Ravnateljstvo:
Sušak
○ Glavno odpravnštvo v Trstu.

Redna mesečna trgovska proga
Jadransko morje, Marseille, Španija, Maroko do Kanarskih otokov

Odhod iz Splita vsakega 1. meseca

” Šibenika	”	4.	”
” Sušaka	”	10.	”
” Trsta	”	18.	”

Pristaja eventualno v Gružu za: Marseille, Barcelono, Valencia, Oran, Melilla, Malaga, Tangier, Casa-Blanca, Tenerife in Las Palmas, pristane po potrebi tudi v ostalih mediterranah.

Petnajstnevna trgovska proga za
Egejsko morje

Iz Sušaka, Trsta, Splita, eventualno iz Gruža za: Patras, Kalamata, Pirej, Volo, Solun, Cavallo, Metileno, Chios, Smirno, po potrebi Ghytion, Dedeagač, Rodi, Kandijo in Kanejo.

Za pojasnila se je obrniti na ravnateljstvo na Sušaku in glavno odpravnštvo v Trstu ali na društvena zastopstva na Reki, v Šibeniku, Splitu in Gružu.

• Veletrgovina •
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudinarske vode

Točna
in solidna postrežba!
Zahlevajte cenik!

Na debelo **JADRAN** Na debelo

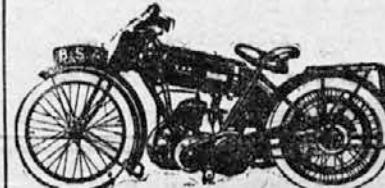
izvozna in uvozna družba z o. z.

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 9.

Veletrgovina s špecerijskim, kolonijalnim
blagom in deželnimi pridelki

Brzojavi: „JADRAN“, Ljubljana — Telefon interurban Št. 113
Zahlevajte cenik!

B. S. A. Motocikli

in prikolice najnovnejših modelov leta 1926 po znižanih cenah dospeli. — Na ogled in poskušnjo pri

Jugo-Auto, Ljubljana
d. z o. z.

Ceniki na zahtevo brezplačno. Dunajska cesta 36. — Tel. 263.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

Dunajska cesta 4 (v lastni stavbi).

Kapital in rezerve Din 20,100.000.—.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantnejše.

Brzojavi: TRGOVSKA.
Telefoni: 139, 146, 458

PODRUŽNICE:
Maribor, Kamnik, Novo mesto, Ptuj, Rakovica,
Slovenjgradec, Slovenske Konjice, Prevalje.